

Bilten

Kantonalnog suda u Novom Travniku

Posebno izdanje u povodu Evropskog dana pravde

EUROPSKI DAN PRAVDE U BIH

**KANTONALNI SUD U NOVOM TRAVNIKU
EUROPSKI DAN PRAVDE
31.10.2022. GODINE**

**CANTONAL COURT IN NOVI TRAVNIK
EUROPEAN DAY OF JUSTICE
31st October 2022**

Okrugli stol:

„Novi pristup, novi model za bolji položaj žena u sistemu zaštite od nasilja“

„Dani otvorenih vrata suda“

Posjeta građana i organizirani obilasci učenika osnovnih i srednjih škola i studenata pravnih fakulteta

Novi Travnik, listopad/oktobar 2022. godine

EUROPSKI DAN PRAVDE
EVROPSKI DAN PRAVDE
29.10.2022. GODINE

“Dan pravde će pomoći 800 milijuna građana u 47 zemalja članica Vijeća Europe da budu bolje informirani o njihovim pravima i o tome kako funkcionira pravosudni sustav”

(Walter Schwimmer, Generalni tajnik Vijeća Europe, lipanj 2003. godine)

Europski dan pravde ustanovljen je 5.6.2003. godine od Vijeća Europe i Europske komisije. Obilježava se svake godine u mjesecu listopadu/oktobru, sa ciljem da približi građanima pravosudni sustav, kako bi im se učinio dostupnijim, kao i da im se pruži mogućnost da bolje razumiju svoja prava i upoznaju sredstva koja im stoje na raspolaganju radi ostvarivanja njihovih prava.

Sudovi zemalja članica Europske mreže pilot sudova posebno su pozvani da učestvuju u obilježavanju Europskog dana pravde.

Svrha ovog dana je da educira i informira opću populaciju o njihovim svakodnevnim pravima, te da okupi stručnjake iz pravne oblasti kako bi razmijenili informacije iz oblasti građanskih prava i susreli se sa korisnicima sudova.

Također, države su pozvane da obavijeste Vijeće Europe i Europsku Komisiju za efikasnost pravosuđa Vijeća Europe (“CEPEJ”) o programu obilježavanja Europskog dana pravde.

European Day of Justice 2022 Open door days at Court

Cantonal Court in Novi Travnik
Bosnia and Herzegovina

PROGRAM

Monday, 31st October, 2022

10.00 Court open Day

Free access to citizens and organized tours of elementary school, high school and law school students.

The representatives of the court will inform interested persons and students with the work of the court, with the focus on the presentation of court activities regarding the implementation of the Strategy for improving gender equality in the judiciary of Bosnia and Herzegovina.

10:30 Round Table: " New approach, new model for a better position of women in the system of protection against violence " Etno Village Cardaci, Vitez

The Round Table will be organized with the cooperation and support of the Center of Women's Rights Zenica and will bring together representatives of ministries, courts, prosecutors' offices, attorneys' chambers, centers for social work, and other, governmental and non-governmental organizations in Central Bosnia Canton.

The media will also be invited to this special event.

www.coe.int

European Justice Day celebration program in Cantonal Court in Novi Travnik in 2022

EUROPEAN DAY OF JUSTICE - 2022 EDITION - EVENTS BY COUNTRY

 Armenia	25th October 2022
 Bosnia and Herzegovina	31st October 2022
 Bulgaria	25th October 2022
 Czech Republic	25th October 2022
 Denmark	25th October 2022
 France	25th October 2022
 Italy	11th October 2022
 Lithuania	25th October 2022
 Republic of Moldova	25th October 2022
 Slovak Republic	25th October 2022
 Slovenia	24-26 October 2022

* Zemlje koje su obilježile Europski dan pravde u 2022. g.

Europski dan pravde 2022. Dani otvorenih vrata suda

Kantonalni sud u Novom Travniku
Bosna i Hercegovina

PROGRAM

Ponedjeljak, 31.10.2022. godine

od 10.00 Dani otvorenih vrata suda:

Slobodan pristup sudu građanima, organizirani obilasci zainteresiranih građana, učenika osnovnih i srednjih škola, te studenata

Predstavnici suda će zainteresirane osobe, učenike i studente upoznati sa radom suda, sa naglaskom na upoznavanje sa aktivnostima Kantonalnog suda u Novom Travniku u svezi sa implementacijom Strategije za unapređenje rodne ravnopravnosti u pravosuđu BiH.

10:30 Okrugli stol: " Novi pristup, novi model za bolji položaj žena u sistemu zaštite od nasilja " Etno selo "Čardaci" Vitez

Okrugli stol će biti organiziran uz suradnju i podršku Centra zenskih prava Zenica i okupiće predstavnike ministarstava, sudova, tužiteljstva, Odvjetničke komore, centara za socijalni rad, te drugih, vladinih i nevladinih nevladinih organizacija u KSB/SBK.

Sredstva javnog informiranja će biti pozvana da prate ove događaje.

www.coe.int

Program obilježavanja Europskog dana pravde u Kantonalnom sudu u Novom Travniku u 2022. godini.

**Europski dan pravde u 2022. godini
Novi Travnik, 31.10.2022. godine**

Kantonalni sud u Novom Travniku kao predstavnik Bosne i Hercegovine u Europskoj mreži pilot sudova, dana 31.10.2022. godine, obilježio je Europski dan pravde. Dani otvorenih vrata suda započeli su u 10:00 sati a predstavnici suda su na pultu ispred zgrade suda vršili podjelu promotivnog materijala sa naglaskom na upoznavanje aktivnosti Kantonalnog suda u Novom Travniku u svezi sa implementacijom Strategije za unapređenje rodne ravnopravnosti u pravosuđu BiH.

Etno selo „Čardaci“, Vitez, 31.10.2022.g. Okrugli stol “Novi pristup, novi model za bolji položaj žena u sistemu zaštite od nasilja“

U povodu obilježavanja Europskog dana pravde, organiziran je Okrugli stol u Etno selu „Čardaci“ Vitez: “Novi pristup, novi model za bolji položaj žena u sistemu zaštite od nasilja“

Okrugli stol je organiziran uz suradnju i podršku Centra ženskih prava Zenica i okupio je predstavnike ministarstava, sudova, tužiteljstava, Odvjetničke komore, Centra za socijalni rad, te drugih, vladinih i nevladinih organizacija u KSB/SBK.

U uvodnoj riječi se obratila predsjednica Kantonalnog suda u Novom Travniku gđa Katica Jozak-Mađar, te je pozdravila sve učesnike današnjeg Okruglog stola i zahvalila se prisutnima za učešće u sklopu obilježavanja Europskog dana pravde. Kantonalni sud u Novom Travniku predstavlja pravosuđe BiH u Europskoj mreži pilot sudova. Cilj Europskog dana pravde je da se pravosuđe približi širokoj javnosti i pojedincima.

Pandemija i uvjeti okruženja u kojima se radilo u posljednje dvije godine utjecali su na to da je 2020. godine skromno obilježen Europski dan pravde. Načinjen je online sadržaj sa power point prezentacijom, podijelili smo sadržaj sa našim partnerima, te građanima, školama i studentima fakulteta. Već 2021. godine Europski dan pravde se održao unutar pravosudne institucije, s tim da nismo mogli imati Dane otvorenih vrata jer je korona i prošle godine bila u velikom zamahu. Ove godine smo se vratili našem cjelovitom programu, imamo Dane otvorenih vrata u sudu, gdje predstavnici suda u grupama predstavljaju funkcioniranje pravosudne institucije učenicima osnovnih i srednjih škola, studentima pravnih fakulteta, kao i građanima. S druge strane, organiziran je Okrugli stol, gdje je u današnjim financijskim uvjetima velika stvar pronaći suorganizatora. Predsjednica suda je posebice pozdravila Centar ženskih prava i direktoricu Melihu Sendić koja je ove godine aktivno učestvovala u

organiziranju današnjeg Okruglog stola u svakom pogledu, te u financijskoj potpori, bez čije pomoći i podrške se ne bi mogao organizirati današnji događaj. U svoje osobno ime i u ime Kantonalnog suda u Novom Travniku predsjednica suda se zahvalila i sektoru pravde i pravosuđa u Bosni i Hercegovini, te se nastoji da se u potpunosti izvrši aktivnost koja proizilazi iz europske mreže članstva u Europskoj mreži pilot sudova. Skrenula je pozornost na niz aktivnosti koje su tokom godina u tom kontekstu učinjene uz suorganizatore, od UNDP-a do OSCE-a, te Atlantske inicijative gdje smo uspjeli ispuniti svoje obveze koje proizilaze iz tog članstva, na jedan visok i zadovoljavajući način, kako za nas tako i za građanstvo Bosne i Hercegovine. Teme koje su obrađivane kao i Bilten koji se tiska nakon održanog Europskog dana pravde mnogo govori o nizu aktivnosti koje sud ispunjava pri radu u Europskoj mreži pilot sudova, te također animiramo i druge, kao što je Općinski sud u Bugojnu koji je pod jurisdikcijom Kantonalnog suda u Novom Travniku i koji također redovito priprema određeni sadržaj na tu temu. Obveza suda je također da se i na globalnom planu obavijesti sekretarijat Cepeja u Strasbourghu (www.coe.int) gdje se može pratiti kako se u cijeloj Europi u 47 članica Vijeća Europe održava Europski dan pravde sa raznim sadržajima koji se provode u zadnjem tjednu listopada, a naša zemlja Bosna i Hercegovina je od 2002. godine članica kada je ratificirala Europsku konvenciju o zaštiti ljudskih prava. Predsjednica suda je svima čestitala ovaj dan sa ostvarivanjem njegovog cilja, a to je da se približi funkcioniranje jednog važnog segmenta, jer svi smo se našli u ulozi da se pojavimo kao nasljednici u ostavinskom postupku, kao svjedoci u raznim predmetima, te da približimo pravosudni sustav, njegovo funkcioniranje, kao i da omogućimo građanima da upoznaju i razumiju svoja prava, metode načina njihovog korištenja, te da ih prilagodimo s obzirom na njihove zahtjeve koji su različiti od pojedinca do pojedinca, kako bi ta prava svi ponaosob ostvarili, a u globalu da se ostvari jedno zdravo i demokratsko društvo.

Protekle 2 godine Cepej također nije mogao organizirati plenarni sastanak zbog pojave Covid-19. Ove godine je bio poziv za sastanak u Poljskoj, ali ratna okruženja su odgodila taj sastanak. Međutim plenarni sastanak je održan u Strasbourghu, a ispred Kantonalnog suda u Novom Travniku sastanku je nazočila sutkinja Lazarela Porić. Jedna od tema na sastanku je također bila zaštita i položaj žena i upravo taj mainstream koji govori o rodnom aspektu podrazumijeva da se u svakom radu posveti pozornost ženama i ostvarivanju ženskih prava. Shodno tome, današnja tema koja je izabrana sa Centrom ženskih prava Zenica predstavlja nove pristupe i modele za ostvarivanje prava žena u sustavu, te je potrebno da bude u fokusu interesovanja svih nas i orijentir za budući rad. Partneri su nas podržali i sa promotivnim materijalom za današnju temu, te je potrebno da se i samim materijalom približe prava u svakoj instituciji. Direktorica Centra ženskih prava Zenica gđa Meliha Sendić izrazila je zahvalnost za partnerstvo u ovakvim aktivnostima iako je suradnja od 2014. godine prerasla u jedno značajno partnerstvo gdje se zajednički dogovaraju i realizuju aktivnosti što podrazumijeva i današnji Okrugli stol.

Centar ženskih prava Zenica je 2021. godine napunio 25 godina rada. Kroz aktivnosti, sazrijevanje i dugogodišnji rad, te početnom aktivnošću besplatne pravne pomoći ženama uvidjelo se da se ne može samo pomagati kada je u pitanju izrada tužbe, žalbe, molbe i ostalih podnesaka za sud. Prije nekih 7-8 godina napravljen je strateški plan, te kroz selekciju su se postavili daljnji ciljevi rada Centra koji radi kroz programske i projektne aktivnosti. Direktna zaštita žena kroz besplatnu pravnu pomoć i posredovanje prema svim institucijama u sustavu zaštite nije nikada prestala još od 1996. godine, međutim u posljednje vrijeme posredovanje i zastupanje je dobilo jedan značajan karakter i važnost u cijeloj Bosni i Hercegovini jer iako je Centar registrovan u Zenici, također postoje uredi i u Srednjobosanskom kantonu, a i mobilni tim je na raspolaganju za sve žene u Bosni i Hercegovini, tako da ako se desi neki slučaj Centar je tu na licu mjesta ukoliko se radi o nekoj rizičnoj situaciji za žene. Komunikacija se odvija i sa Centrima za socijalni rad, policijom, tužiteljstvom, sudovima, Centrima za mentalno zdravlje itd. Da bi to sve moglo funkcionirati, osim rada sa ženama, radi se i monitoring institucija sa kojima Centar komunicira jer su potrebni dokazi i argumenti onoga do čega se dolazilo u radu sa klijenticama. Tako je 2012. godine Centar obučen da može raditi monitoring pravosuđa uz dugogodišnju podršku i obuku OSCE-a, s tim da je Centar zadužen za rodno zasnovano nasilje. Monitoringom rada pravosuđa se vidi kako kompletan sustav funkcionira, te se dolazi do zaključaka argumentovanim analizama i činjenicama. Na temelju

toga izrađena su 4 analitička izvješća koja nisu ostala mrtvo slovo na papiru već su to preporuke i zaključci, te se u tom pravcu orijentira i pravosudna zajednica. Razgovaralo se i sa predsjednicima sudova, a analitička izvješća su prosljeđena i za stručnu javnost. Jedna od preporuka i zaključaka proizašla iz monitoringa je edukacija sudija i tužilaca. Na jednoj konferenciji gdje su nazočili i predstavnici VSTV-a Centar je ponudio senzibilizaciju sudija i tužilaca na temu rodno zasnovanog nasilja, razbijanje predrasuda i stereotipa. Predrasude i stereotipi ipak spadaju u jednu bitnu stavku prilikom donošenja presuda i obrazloženja. Sve edukacije koje je Centar ženskih prava radio pri Centru za edukaciju sudija i tužilaca Federacije BiH i RS dale su vrlo pozitivne rezultate za sudije i tužioce, te se došlo do zaključka kako su takvi seminari vrlo bitni za pravosudnu zajednicu gdje se na jedan interaktivan način pristupa problemima sa kojima se susrećemo u praksi, a također i sudije prilikom donošenja odluka, te se uočavaju prepreke koje treba da se prevaziđu i rješavaju u narednom periodu. U Srednjobosanskom kantonu Centar egzistira već nekih 7-8 godina kroz uredne Centra za socijalni rad koje koristi radi pružanja pomoći ženama kojima je potrebna. Uočeno je da oko 30 % žena dolazi sa Srednjobosanskog kantona, te se pristupilo pomoći na ovaj način jer dolazak u Zenicu iziskuje financije. Prije 6 godina osnovan je multisektoralni tim u čijem sastavu su predstavnici svih institucija u sustavu zaštite. Zavisno od potreba i identifikovanih problema na terenu, uključuju se u rad i ekspertne grupe i zajedno sa njima se radi na izmjenama i prijedlozima zakona, kao što je Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji. U Zakonu je uveden institut osobe od povjerenja, a to znači da se radi o više osoba kojima se daje prilika da budu uz žrtvu nasilja u obitelji.

U BiH se pokušava implementirati novi model koji je već zaživio u Hrvatskoj, te bi Kanton Središnja Bosna trebao biti jedan pilot program da se vidi kako će se taj program uvesti po uzoru na europske države, te da pristup nasilja u obitelji i pravima žena bude adekvatan. U Republici Srpskoj osoba od povjerenja je uvedena prije 2 godine. Kod nas je izmjena Zakona izašla u Službenim novinama u rujnu 2021. godine. Međutim u nekim institucijama u Republici Srpskoj

nisu upoznati sa tim na koji način osoba od povjerenja može da bude podrška ženi koja je žrtva nasilja. U Federaciji BiH institucije se već prilagođavaju jer se radilo na ovoj inicijativi za uvođenje osobe od povjerenja. Granice osobe od povjerenja su definisane Zakonom gdje je navedeno da se osoba od povjerenja ne može miješati u sudski proces. U Hrvatskoj i u Crnoj Gori je također nedavno uveden institut osobe od povjerenja. Uspostavljena je komunikacija i studijska posjeta sa organizacijom iz Vukovara koja vodi mrežu osoba od povjerenja u Hrvatskoj i koji rade direktno sa sudovima, najviše sa Županijskim sudom u Vukovaru. U studijskoj posjeti Centar ženskih prava je imao priliku da se upozna s tim kako sve funkcionira na sudovima, kako je povezana sudska praksa, kako koordiniraju osobe od povjerenja i dogovaraju sa sudovima sa aspekta žrtve nasilja. Razgovaralo se i sa predsjednikom Županijskog suda u Vukovaru koji je izjavio da je olakšan rad suda uvođenjem instituta osobe od povjerenja, te da su žrtve spremnije na davanje kvalitetnijeg iskaza. Većina žena odustaje od prijavljivanja nasilja, te sa ovakvim pripremama i uvođenjem izmjene zakona i osoba od povjerenja odustanak se smanjuje, te se vrši kvalitetnija psihološka priprema žrtve za davanje iskaza. Prošle godine na području Kantona Središnja Bosna je oko 40-tak policijskih službenika prošlo edukaciju konkretno vezanu za osobu od povjerenja. Obezbjedeći su resursi i poduzeti koraci da bi u Bosni i Hercegovini Kantonalni sud u Novom Travniku bio pilot sud-projekat na temelju kojeg bi se stavilo sve u primjenu kao i taj institut osobe od povjerenja.

Sudac Kantonalnog suda u Novom Travniku Darmin Avdić naglasio je kako je položaj žene i njena zaštita od nasilja u zadnje 3-4 godine puno bolja nego ranijih godina. Kantonalno tužiteljstvo KSB/SBK dobro postupaju po takvim predmetima, a prvostupanjski sudovi brzo postupaju po njima. Ono što Kantonalni sud u Novom Travniku kao drugostupanjski sud može uraditi je da se postupci po žalbama na takve predmete također brzo rješavaju i nastoje se uzeti u rad kao hitni predmeti. Primjetan je manji broj procesuiranih predmeta od strane policijskih uprava po prekršajnim prijavama, odnosno prekršajnim postupcima. Razmatran je presjek stanja za 3 vrste kaznenih djela za 2019., 2020. i 2021. godinu, te kada su u pitanju kaznena djela protiv života i tijela u proteklom periodu procesuirano je ukupno 40 predmeta, od toga je bilo 8 predmeta u kojima su žrtve/oštećene bile ženskog spola, 9 predmeta je K iz nadležnosti Kantonalnog suda u Novom Travniku i 31 predmet iz nadležnosti općinskih sudova u kojima je Kantonalni sud u Novom Travniku postupao po izjavljenim žalbama na prvostupanjske odluke. Što se tiče kaznenih djela protiv spolne slobode i morala, gdje

posebno dolazi do izražaja položaj žena kao žrtava, ukupno je bilo 14 predmeta, od čega je bio 1 prvostupanjski K predmet, a 13 predmeta se rješavalo po žalbama, te je bilo 14 osoba ženskog spola koje su imale svojstvo žrtve, odnosno oštećene. U trogodišnjem periodu procesuirano je ukupno 27 kaznenih djela protiv braka, obitelji i mladeži, te su svi predmeti bili po izjavljenim žalbama na prvostupanjske odluke općinskih sudova. U tim predmetima je bilo 27 osoba ženskog spola koje su bile žrtve tih kaznenih djela, a najčešće nasilja u obitelji. U 2019. i 2020. godini Kantonalni sud u Novom Travniku nije imao nijedan Pžp predmet, dok su u 2021. godini bila 3 predmeta i 3 žrtve prema Zakonu o zaštiti od nasilja u obitelji. Nije bio nijedan predmet u kojem je bila određena osoba od povjerenja. Treba postojati senzibilitet u donošenju odluka, te kada su podnošene žalbe branitelja na takve odluke, one su odbijane kao neosnovane i potvrđivane presude prvostupanjskih sudova, a kada su u pitanju žalbe Tužiteljstva KSB/SBK te su presude u najvećoj mjeri ako su preinačavane rađeno je na taj način da se izrekne strožija sankcija, te ako je bila bitna povreda postupka koja se nije mogla otkloniti preinakom od strane suda, onda su se žalbe uvažavale i vraćale prvostupanjskim sudovima na ponovno suđenje. Takvih presuda je manje, a najveći broj presuda su potvrđene. Kantonalni sud u Novom Travniku itekako obraća pažnju na kaznenu politiku kada su u pitanju žene kao žrtve nasilja u smislu da se koriguje i pooštrava ili da se potvrđuje, u cilju smanjenja kaznenih djela.

Ispred Općinskog suda u Travniku obratila se sutkinja Selma Voloder-Kadrić, te je predstavila podatke suda vezane za ovu temu. U 2019. godini bilo je ukupno 36 ovih predmeta, u 2020. godini 21 predmet, u 2021.g. bilo je 40 predmeta. Za kaznena djela protiv života i tijela u 2019. godini su bila 33 predmeta, u 2020. godini 17 predmeta, a u 2021. godini 32 predmeta. Od toga su u 2019. godini bila 3 procesuirana predmeta u kojima su oštećene žrtve ženskog spola, u 2020.

godini je bilo 5 oštećenih i u 2021. godini 3 oštećene. Za kaznena djela protiv spolne slobode i morala u 2019. godini su bila 3 predmeta, u 2020. godini 4 predmeta i u 2021. godini 8 predmeta, od toga su u 2019. godini bile 3 oštećene žrtve ženskog spola, u 2020. godini 4 osobe i u 2021. godini 8 osoba ženskog spola. Za kaznena djela protiv braka, obitelji i mladeži samo je bio jedan predmet u 2021. godini i jedna žrtva. Što se tiče Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji u 2019. godini je bilo 40 predmeta, od toga 35 osoba ženskog spola, u 2020. godini 23 predmeta, od toga 21 oštećena osoba ženskog spola, a u 2021. godini 24 predmeta i 24 žrtve ženskog spola. Nije bilo predmeta u kojima je određena osoba od povjerenja.

Sutkinja i predsjednica kazneno-prekršajnog odjeljenja Općinskog suda u Kiseljaku Rasema Orman-Šerbo također se osvrnula na podatke o ovim predmetima. Što se tiče kaznenih djela protiv života i tijela u 2019. godini je bilo 4 predmeta, u 2020. godini 8 predmeta i u 2021. godini je bilo 2 predmeta. Od toga u 2019. godini nije bio niti jedan predmet u kojem je žena žrtva/oštećena, u 2020. godini su bila 2 takva predmeta i u 2021. godini nije bilo oštećenih ženskog spola. Za kaznena djela protiv spolne slobode i morala u 2019. godini nije bio niti jedan predmet, u 2020. godini je bio 1 predmet i 1 oštećena, a u 2021. godini su bila 4 predmeta, te 4 oštećene ženskog spola. Vezano za kaznena djela protiv braka, obitelji i mladeži u 2019. godini je bilo 18 predmeta, od čega je 17 oštećenih osoba ženskog spola, u 2020. godini je bilo 12 predmeta, od kojih je 9 oštećenih osoba ženskog spola, u 2021. godini je bilo 17 predmeta od kojih je 16 oštećenih ženskog spola. U svezi predmeta iz Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji u svim predmetima je oštećena osoba ženskog spola. U 2019. godini je bilo 9 predmeta, u 2020. godini je bilo 6 predmeta i u 2021. godini 6 predmeta. Nije bilo predmeta u kojima je određena osoba od povjerenja.

Ispred Općinskog suda u Bugojnu obratila se sutkinja Sonsirej Radivojević, te pozdravila nazočne u svoje ime i u ime predsjednice suda Randžane Hadžibegović-Haračić.

Podaci govore o povećanom broju djela, te je u 2019. godini bilo 10 kaznenih djela protiv života i tijela, u 2020. godini je bilo 8 predmeta i u 2021. godini je bilo 17 predmeta. Od toga u 2019. godini je bila 1 oštećena, u 2020. godini 1 oštećena i u 2021. godini 2 oštećene ženskog spola. Za kaznena djela protiv spolne slobode i morala u 2019. godini su bila 2 predmeta, u 2020. godini 3 predmeta, a u 2021. godini su bila 3 predmeta. Od tog broja u 2019. godini su bile 2 žrtve oštećene ženskog spola, u 2020. godini 3 oštećene, a u 2021. godini 3 oštećene ženskog spola. Vezano za kaznena djela protiv braka, obitelji i mladeži u 2019. godini je bilo 19 predmeta, od čega je 16 oštećenih osoba ženskog spola, u 2020. godini je bilo 9 predmeta, od čega je bilo 7 oštećenih osoba ženskog spola, te u 2021. godini je bilo 19 predmeta od kojih je 18 oštećenih ženskog spola. U svezi predmeta iz Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji u 2019. godini je bilo 12 predmeta, od čega je 10 oštećenih ženskog spola. U 2020. godini je bilo 14 predmeta, od čega je 12 oštećenih ženskog spola i u 2021. godini je bio 31 predmet, od čega je 28 osoba ženskog spola kao oštećenih. Nije bilo predmeta u kojima je određena osoba od povjerenja, međutim s obzirom na sporazum koji se realizuje sa Kantonalnim sudom u Novom Travniku značajan je angažman psihologa. Uvođenjem instituta osobe od povjerenja bilo bi puno efikasnije sprovesti postupke, te angažirati centar za socijalni rad radi podizanja svijesti o ovakvim djelima. Općinski sud u Bugojnu je obilježio Europski dan pravde studijskom posjetom studenata Univerziteta u Zenici.

Glavni tužitelj Tužiteljstva KSB/SBK gđin Šemsudin Fuško pozdravio je održavanje današnjeg Okruglog stola. Naglasio je da je potrebno otvoreno razgovarati o svim stvarima i propustima pri praćenju rada sudova i tužilaštava, te sagledati djelokrug svog rada, svoje nadležnosti i djelovati sukladno zakonu i ovlaštenjima koje zakon daje. Cilj je vraćanje povjerenja javnosti u rad institucija. Kada se govori o osobi od povjerenja, potrebno je da se angažuju svi od centara za socijalni rad, policije i tužilaštva, svi bi trebali biti osoba od povjerenja, te da se vjeruje da će se takav slučaj prijave nasilja odraditi do kraja. Nažalost, u ovakvim slučajevima pretežno su žene žrtve ovakvih kaznenih djela, posebice nasilja u obitelji. U posljednje 2 godine Tužiteljstvo KSB/SBK naročito nastoji utjecati na kaznenu politiku i pooštriti je ulaganjem žalbi i smanjenjem broja sporazuma, naročito u slučajevima gdje treba biti oštrija kazna. U praksi se pojavljuje problem svjedočenja, gdje bi itekako dobro došla osoba od povjerenja, iako još nije bila u praksi Tužiteljstva i nije jasno ko je plaća, na koji način i kako će se to iznijeti kroz kaznenopravni postupak. Također postoje slučajevi gdje žrtva odustaje od svjedočenja te je Tužiteljstvu jako teško iznijeti takav predmet na sud uz neke materijalne dokaze. Uglavnom je sve vezano za iskaz žrtve te je postojanje osobe od povjerenja od ključnog značaja. Kantonalno tužiteljstvo KSB/SBK je otvoreno za sve aspekte rada, kao i pomoći žrtvi.

Ispred Ministarstva unutarnjih poslova KSB/SBK obratila se Renata Pavlović, pomoćnica ministra. Pozdravila je inicijativu za održavanje Okruglog stola, te naglasila da samo zajedničkim radom i usklađenim djelovanjem može se pružiti zaštita ženama koje su žrtve nasilja. Potrebno je implementirati institut osobe od povjerenja koja bi bila od velike pomoći ženama žrtvama nasilja, iz razloga što mnoge žene ne prijavljuju nasilje iz straha od neznanja, odbacivanja okoline, neinformiranosti. Postavlja se pitanje na koji način se osobe od povjerenja imenuju, postoji li neka planska strategija u kojoj bi svi bili uključeni, te na koji način žene mogu da budu upućene na osobu od povjerenja.

Ispred Centra za socijalni rad Bugojno obratio se gđin Adnan Bašić. Naglasio je da Centar ima svoju nadležnost i izuzetno dobru suradnju sa Centrom ženskih prava, te važnost besplatne pravne pomoći za žrtve, jer su same žrtve pune nepovjerenja. Od velike važnosti je i nevladin sektor koji je velika podrška. Centri za socijalni rad su osnovani od strane Općinskih vijeća, dosta su opterećeni, a finansijsku pomoć dobijaju samo od Općina. S obzirom na to da se primjenjuju i kantonalni i federalni zakoni nastoji se da Centri u svom radu budu što adekvatniji i

uspješniji. Centri se moraju što više uključivati i raditi, te imati podršku od institucija s obzirom na uvjete u kojima rade.

zaključen za vrijeme trajanja „Tjedana sudske nagodbe“ što dovoljno govori o značaju aktivnosti koje provodi VSTV BiH.

Edo Sujoldžić, pravni savjetnik Misije OSCE-a u BiH, Terenski ured u Travniku istaknuo je da OSCE u sekciji za vladavinu prava prati rad kaznenog dijela pravosuđa, sudova i tužilaštava. OSCE posmatra sigurnost kao jedno sveobuhvatno pitanje. Rodno zasnovano nasilje zauzima posebno mjesto u spektru OSCE-a. Kroz program praćenja suđenja prate se određene kategorije slučajeva. Tokom 2010., 2011. i 2012. godine kazneno djelo nasilja u obitelji se intenzivno nalazilo pred svim sudovima u BiH, te je OSCE u tom smislu izdao Izvješće sa nizom preporuka. Godinama poslije konstatiralo se da većina preporuka nije ispoštovana. 2019. godine na nivou organizacije OSCE-a provedena je jedna anketa, istraživanje na nivou BiH u svezi nasilja nad ženama, te je istraživanje pokazalo da je veliki procent žena iskusilo neki vid nasilja. Na tragu tog Izvješća radi se novo Izvješće koje će biti izdano 2023.g. Fokus tog Izvješća će biti iskustva žrtava nasilja u obitelji, što će biti popraćeno strukturiranim intervjuima sa nosiocima pravosudnih funkcija, kao i određenim brojem odabranih slučajeva nasilja u obitelji koje će članovi Misije OSCE-a analizirati. Izvješće će biti izdano kao alat za podizanje svijesti o ovom problemu.

Ispred Sigurne kuće „Medica“ Zenica obratila se gđa Lejla Heremić, socijalna pedagoginja, koja radi u direktnoj podršci žrtvama nasilja. 2013. godine je započela mreža za uspostavu Odjela za podršku svjedocima u predmetima ratnih zločina i kaznenih djela, te je naglašavano koliko je potrebna podrška ne samo tokom samog svjedočenja već i prije i nakon cjelokupnog postupka. Upravo u ovakvim slučajevima se treba koristiti institut osobe od povjerenja počevši

od samog prijavljivanja nasilja u obitelji i u konačnici nakon završenog sudskog postupka i izlaska iz sigurne kuće. „Medica“ posjeduje veliko iskustvo, te i sami predstavljaju osobe od povjerenja, međutim nemoguće je sve pokriti. Mnogo se koristi institut osobe od povjerenja jer se korisnice sigurne kuće susreću sa mnogo poteškoća, naročito nakon izlaska. Problem predstavlja kada ministarstvo odobri boravak na kratak period a u međuvremenu se ne završe svi postupci (istražni, sudski), te kada žrtva nasilja treba da se vrati u svoju zajednicu, a ne postoje institucije koje mogu da joj pruže podršku u lokalnoj zajednici, te je u ovakvim situacijama važan institut osobe od povjerenja kako bi znala kome se može dalje obratiti. Kada je u pitanju Kanton Središnja Bosna od 2019.g. do listopada 2022.g. bilo je 26 osoba u sigurnoj kući, od toga 10 žena i 16 djece koje su bile žrtve nasilja u obitelji. Kada se govori o poteškoćama što se tiče pravosuđa, najčešći problem predstavlja izricanje zaštitnih mjera, odnosno zabrane prilaska. Ona se najčešće izriče u odnosu na majku, ali ne i na djecu, te kada počinitelj takvog nasilja želi da vidi djecu, koje koristi kao vid manipulacije nad majkom. U samom postupku pred Tužiteljstvom važno je da žrtve nasilja ne odu sa dojmom da su one odgovorne za predstojeće kažnjavanje počinitelja. Potrebno je razviti svijest kod žrtve da se ne odustaje od prijave i kaznenog gonjenja.

Europska komisija za efikasnost pravosuđa (Cepej)

Što je Cepej?

CEPEJ je tijelo Vijeća Europe osnovano Rezolucijom o osnivanju Europske komisije za efikasnost pravosuđa, Res (2002)12, Komitetu ministara Vijeća Europe, kako bi radilo na poboljšanju efikasnosti i funkcioniranju pravosudnog sustava u zemljama članicama Vijeća Europe. CEPEJ čine predstavnici svih 47 država članica Vijeća Europe. Nacionalnog člana CEPEJ-a u ime pravosuđa Bosne i Hercegovine imenovalo je Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće BiH. CEPEJ o svojim aktivnostima podnosi godišnje izvješće Komitetu ministara Vijeća Europe.

Suradnja VSTV BiH sa Cepej-om

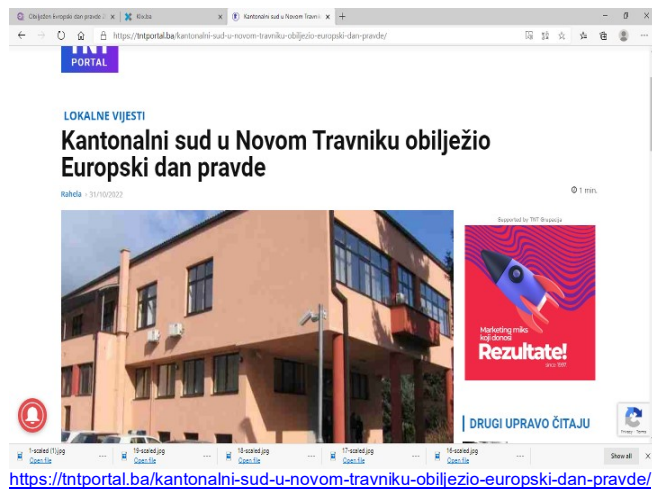
Pored toga, nacionalni član Bosne i Hercegovine redovno učestvuje u radu CEPEJ-a. Konačno, Kantonalni sud u Novom Travniku aktivno učestvuje u radu CEPEJ-ove mreže pilot sudova.

Europska mreža pilot sudova

Europska mreža pilot sudova uspostavljena je od strane Europske komisije sa efikasnost pravosuđa (CEPEJ), s ciljem da se: podrže aktivnosti CEPEJ-a - kroz bolje razumijevanje svakodnevnog funkcioniranja sudova, ukaže na najbolje prakse rada u europskim sudovima koje bi mogle biti iznijete pred nadležna tijela u državama radi njihovog eventualnog usvajanja s ciljem unapređenja efikasnosti pravosudnih sustava.

Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće BiH redovito dostavlja CEPEJ-u podatke o radu pravosudnih institucija u Bosni i Hercegovini. Ovi podaci se objavljuju u dokumentu „Europski pravosudni sustavi. Efikasnost i kvalitet pravosuđa“. Pomenuti dokument se objavljuje svake dvije godine i sadrži detaljna poređenja europskih pravosudnih sustava. Na internet stranici Vijeća objavljen je prijevod posljednjeg izdanja ovog dokumenta. Također, Vijeće je osiguralo prijevode najvažnijih CEPEJ-ovih dokumenata i dostavilo ih je svim sudovima i tužiteljstvima, kao i drugim relevantnim institucijama u Bosni i Hercegovini.

Iz medija ..

Organizacioni odbor za obilježavanje Europskog dana civilne pravde u Kantonalnom sudu u Novom Travniku u 2022. godini čine: Almir Račić, Amra Bosto, Azra Lendo, Katica Jozak-Mađar, Mirjana Grubešić, Rubina Begović, Senad Begović, Darmin Avdić i Lazarela Porić.

Više informacija o obilježavanju Europskog dana pravde možete dobiti posjetom na slijedeće web stranice:

www.coe.int/cepej

www.ksud-novitranikpravosudje.ba

www.hjpc.ba

<http://pravosudje.ba/vstv/faces/vijesti.jsp?id=32314>

